

грунт з кореневими та стерньовими рештками значної кількості біологічного азоту, це характеризує проміжні посіви також як цінні попередники для землеробства.

УДК 633.853:632.954

Іванюк В. Я., Смалько А. П.

Львівський національний аграрний університет, вул. В. Великого, 1, м. Дубляни, Львівська обл., 80381, Україна, e-mail: ivanukv@gmail.com

КОНТРОЛЬ СЕГЕТАЛЬНОЇ РОСЛИННОСТІ В ПОСІВАХ РИЖІЮ ПОСІВНОГО (*CAMELINA SATIVA*)

Рижій посівний (*Camelina sativa*) – трав'яниста рослина, що належить до родини капустяних (хрестоцвітних). Особливістю насіння рижію є значний вміст олії – 25–46 %, тому його вирощують як олійну культуру. Рослина невибаглива, добре росте в умовах континентального клімату. Середня врожайність 10 ц з гектара, а при застосуванні збалансованого удобрення врожайність підвищується до 20 ц.

На посівах рижію рідко зустрічаються шкідники та хвороби, тому він привабливий для сільськогосподарського вирощування. Одним з напрямів вирощування рижію посівного є переробка олій на харчові цілі.

Недоліком технологій вирощування рижію посівного є відсутність зареєстрованих гербіцидів для захисту від сегетальної рослинності. Тому, метою наших досліджень було перевірити фітотоксичний вплив діючих речовин *пропізохлор*, 720 г/л та *метазахлор* 400 г/л на рижій.

Дослідження проводили на дослідному полі Львівського національного аграрного університету. Ширина міжрядь становить 15 см, глибина загорання насіння – 2 см, норма висіву – 5 кг/га, посівна площа під варіантом – 25 м². Грунт – темно-сірий опідзолений легкосуглинковий.

Обробку гербіцидами проводили 03.04.17 р. до появи сходів культури. Норма внесення *пропізохлору* 720 г/л становила 2,0 л/га, *метазахлору* 400 г/л – 1,8 та 2,2 л/га.

У фазі повних сходів рижію на контрольній ділянці були зафіксовані такі види бур'янів: Ромашка лікарська (*Matricaria recutita* L.); Пирій повзучий (*Elytrigia repens* L.); Зірочник середній (*Stellaria media* L.); Гірчак шорсткий (*Polygonum lapathifolium* L.); Щавель кучерявий (*Rumex crispus* L.); Грицики звичайні (*Capsella bursa-pastoris* L.) та ін.

Встановлено, що на 20 добу після внесення на варіанти без використання гербіцидів рижій був у фазі два справжні листки, висота рослин становила – 2–3 см, а густина – 56 рослин на погонний метр. На ділянках з *пропізахлором* і *метазахлором* зафіксовано незначне відставання у рості рижію (фаза – поява справжніх листків, висота рослин 1–2 см), а

густота рослин є на 10–15 % меншою, ніж на контролі. Окрім зменшення густоти рослин рижію за використання гербіцидів спостерігається гофрованість і скручування листків.

На час збирання урожаю на контрольних ділянках маса бур'янів становить 65 г/м², а на варіантах з гербіцидами – 16–23 г/м². За такого рівня присутності сегетальної рослинності незважаючи на часткову фітотоксичність досходового внесенням гербіцидів приріст насіння рижію становив – 0,6–2,4 ц/га, або 5,3–21,2 %.

УДК 632.938:633 521

Йотка О. Ю., Чучвага В. І.

Інститут луб'яних культур НААН, вул. Терещенків, 45, м. Глухів, Сумська обл., 41400, Україна, e-mail: flax-dslk@ukr.net

ВПЛИВ ТЕРМІНУ ЗБЕРІГАННЯ НАСІННЯ ЛЬОНУ-ДОВГУНЦЯ НА ЙОГО ІНФЕКЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Насіння льону-довгунця є основним резерватом інфекції збудників хвороб та сапрофітної мікрофлори. В інфікованому насінні вони здатні зберігати свою високу життєздатність до трьох років, а потім рівень його зараженості поступово зменшується.

Посівний матеріал льону-довгунця є одним із джерел розповсюдження хвороб. Оболонка насінини льону через високий вміст полісахаридів здатна досить швидко вбирати значну кількість вологи та ослизнюватися, створюючи сприятливі умови для зараження патогенною та сапрофітною мікрофлорою.

Патогенними грибами насіння заражується протягом всього періоду вегетації. Через посівний матеріал передаються наступні хвороби: фузаріоз, антракноз, бактеріоз.

Первинне зараження насіння сапрофітними грибами частіше всього відбувається при виляганні льону, пізньому збиранні у дощову погоду. До таких сапрофітних грибів відносяться багато видів роду *Alternaria*, *Aspergillus*, *Cladosporium*, *Penicillium*.

Сапрофітна мікробіота та бактерії негативно впливає на посівні якості насіння, знижуючи його польову схожість. З нього розвиваються слабкі уражені рослини зі зниженою життєздатністю.

Наявність патогенної та сапрофітної мікробіоти в насінневому матеріалі вивчали методом фітопатологічної експертизи. Зразки насіння льону були висіяні на живильному середовищі та проаналізовані за методикою ВНДІ льону.

За результатами досліджень чотирьох сортів було встановлено, що зараженість насіння збудником фузаріозу в середньому за 2013–2015 рр. варіювала від 2,4 % у сорту 'Глінум' до 3,4 % у сорту 'Зоря 87'.